

Αρχική Σελίδα > ... > Δικαστικές Διαδικασίες > Αστικές Υποθέσεις > Διεξαγωγή Αποδείξεων > Italy

Διεξαγωγή αποδείξεων

Περιεχόμενο που
παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Ιταλία

1 Βάρος της απόδειξης

1.1 Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν το βάρος της απόδειξης;

Το βάρος της απόδειξης διέπεται από τις αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 2697 του αστικού κώδικα, το οποίο ορίζει τα εξής: «Όσοι προτίθενται να ασκήσουν δικαίωμα ενώπιον δικαστηρίου παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν την απαίτηση. Ο διάδικος που αμφισβητεί τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά ή ισχυρίζεται ότι το δικαίωμα έχει μεταβληθεί ή αποσβεστεί, οφείλει να προσκομίσει αποδείξεις των πραγματικών περιστατικών που τεκμηριώνουν την ένστασή του».

Ως εκ τούτου, κατά κανόνα, όποιος επιθυμεί να ασκήσει συγκεκριμένη αγωγή πρέπει να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν την απαίτηση που αφορά η αγωγή αυτή. Για παράδειγμα, ενάγων που ζητεί την πληρωμή που οφείλεται βάσει σύμβασης πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη της σύμβασης, την εγκυρότητά της και τη λήξη των προθεσμιών που προβλέπονται σε αυτήν. Ο εναγόμενος που επιθυμεί να αρνηθεί την πληρωμή πρέπει να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά που τροποποιούν, αποκλείουν ή αποσβένουν αυτό το δικαίωμα με την απάντησή του, όπως ότι η πληρωμή έχει ήδη πραγματοποιηθεί, υπάρχει απαλλαγή από το χρέος ή ότι οφείλεται υψηλότερο ποσό σε αυτόν.

Σε περίπτωση που ο ενάγων δεν είναι σε θέση να τεκμηριώσει την απαίτησή του, η αγωγή απορρίπτεται, ανεξάρτητα από το αν ο εναγόμενος προβάλλει επιχειρήματα και αποδεικτικά στοιχεία για την υπεράσπισή του. Ο ίδιος κανόνας ισχύει και για τον εναγόμενο ο οποίος, με τη σειρά του, ασκεί ανταγωγή κατά του ενάγοντος (*domanda riconvenzionale*).

Το άρθρο 2698 του αστικού κώδικα καθιστά άκυρη και άνευ ισχύος κάθε συμφωνία που αποσκοπεί στην αντιστροφή ή την τροποποίηση του βάρους της απόδειξης σε σχέση με αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα ή που δυσχεραίνει υπέρμετρα την άσκηση των δικαιωμάτων οποιουδήποτε από τους διαδίκους.

Οι ανεπαρκείς αποδείξεις επηρεάζουν δυσμενώς τις προοπτικές έκβασης της δίκης για τον διάδικο —είτε πρόκειται για τον ενάγοντα είτε για τον εναγόμενο— ο οποίος πρέπει να αποδείξει ή να διαψεύσει τα πραγματικά περιστατικά, και θεωρείται ότι οι ανεπαρκείς αποδείξεις ισοδυναμούν με απουσία αποδείξεων.

1.2 Υπάρχουν κανόνες που εξαιρούν ορισμένα πραγματικά περιστατικά από το βάρος της απόδειξης; Σε ποιες περιπτώσεις; Είναι δυνατό στις περιπτώσεις αυτές να προσκομισθούν αποδείξεις περί της μη ισχύος συγκεκριμένου νόμιμου τεκμηρίου;

Το βάρος της απόδειξης δεν ισχύει στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Στην περίπτωση τεκμηρίων, δηλαδή όταν η ίδια η νομοθεσία καθορίζει την αποδεικτική ισχύ ορισμένων πραγματικών περιστατικών ή επιτρέπει στο δικαστήριο να συναγάγει συμπεράσματα σχετικά με άγνωστο περιστατικό από γνωστά πραγματικά περιστατικά (άρθρο 2727 του αστικού κώδικα).

Τα τεκμήρια διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

— νομικά τεκμήρια: δηλαδή τα τεκμήρια που ορίζονται εκ του νόμου, τα οποία μπορεί να είναι μαχητά (*iuris tantum*), δηλαδή μπορούν να απορριφθούν εάν προσκομιστούν αποδείξεις περί του αντιθέτου, ή αμάχητα (*iuris et de iure*), δηλαδή δεν μπορούν να απορριφθούν με την προσκόμιση αποδείξεων περί του αντιθέτου στο δικαστήριο.

— απλά τεκμήρια: επαφίεται στην προσεκτική εξέταση του δικαστηρίου, το οποίο δέχεται μόνο σοβαρά, ακριβή και συγκλίνοντα τεκμήρια. Επιπλέον, τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία η νομοθεσία δεν επιτρέπει την κατάθεση μαρτύρων δεν μπορούν να γίνουν δεκτά ως απλά τεκμήρια (άρθρο 2729 του αστικού κώδικα).

- πασίδηλα περιστατικά (*fatti notori*), δηλαδή γεγονότα τα οποία είναι εν γένει γνωστά κατά τον χρόνο και στον τόπο έκδοσης της απόφασης, ώστε να μην επιδέχονται αμφισβήτηση (άρθρο 115 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).
- αδιαμφισβήτητα ή παραδεδεγμένα περιστατικά, δηλαδή γεγονότα που προβάλλουν αμφότεροι οι διάδικοι ή που αποδέχεται, έστω και σιωπηρώς, ο διάδικος ο οποίος θα είχε ενδεχομένως συμφέρον να τα αμφισβητήσει (άρθρο 115 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

1.3 Σε ποιο βαθμό πρέπει το δικαστήριο να πεισθεί για ένα πραγματικό περιστατικό ώστε να βασίσει την απόφασή του στην ύπαρξη αυτού του πραγματικού περιστατικού;

Η απόφαση του δικαστηρίου να κάνει δεκτή απαίτηση ή τυχόν σχετικές ενστάσεις πρέπει να βασίζεται αμιγώς σε πραγματικά περιστατικά που έχουν αποδειχθεί πλήρως, είτε άμεσα είτε μέσω τεκμηρίου. Στις αγωγές ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, το δικαστήριο πρέπει να κρίνει ότι ένα πραγματικό περιστατικό είναι πιθανότερο από το αντίθετο, βάσει αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζονται στο δικαστήριο.

Η κρίση του δικαστηρίου δεν μπορεί να βασίζεται σε αναπόδεικτα γεγονότα, ακόμα και αν αυτά είναι ευλογοφανή (άρθρο 115 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

2 Διεξαγωγή αποδείξεων

2.1 Απαιτείται πάντοτε αίτηση διαδίκου για τη διεξαγωγή των αποδείξεων ή μπορεί ο δικαστής σε ορισμένες περιπτώσεις να πραγματοποιήσει τη διεξαγωγή των αποδείξεων αυτεπαγγέλτως;

Δυνάμει του ιταλικού νομικού συστήματος, η διεξαγωγή αποδείξεων διέπεται από την αρχή σύμφωνα με την οποία το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας καθορίζεται από τους διαδίκους (*principio dispositivo*), κατ' εφαρμογή του άρθρου 115 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας: η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει να βασίζεται στα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζουν οι διάδικοι, «εξαιρουμένων των περιπτώσεων που ορίζονται από τον νόμο».

Ωστόσο, ορισμένες εξαιρέσεις από τον εν λόγω κανόνα προβλέπονται στα ακόλουθα άρθρα του κώδικα πολιτικής δικονομίας:

- άρθρο 117: επιτρέπει την άτυπη υποβολή ερωτήσεων στους διαδίκους.
- άρθρο 118: επιτρέπει να διατάσσονται επιθεωρήσεις προσώπων και αντικειμένων.
- άρθρα 61 και 191: επιτρέπουν στο δικαστήριο να ζητά πραγματογνωμοσύνη.
- άρθρο 257: επιτρέπει στο δικαστήριο να κλητεύει μάρτυρα που έχει αναφερθεί από άλλον μάρτυρα.
- άρθρο 281-ter: επιτρέπει σε μονομελές πρωτοδικείο (*tribunale*) να διατάξει τη διεξαγωγή εμάρτυρης απόδειξης, εάν στην έκθεση πραγματικών περιστατικών που υποβάλουν οι διάδικοι γίνεται μνεία προσώπων που θα μπορούσαν ενδεχομένως να γνωρίζουν τα πραγματικά περιστατικά.

Στις εργατικές διαφορές, ο κώδικας παρέχει στον δικαστή περισσότερες εξουσίες, ιδίως με τα κάτωθι άρθρα:

- άρθρο 420: προβλέπει την ελεύθερη υποβολή ερωτήσεων στους διαδίκους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της υπόθεσης.
- άρθρο 421: προβλέπει ότι το δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε αυτεπαγγέλτως να διατάξει την αποδοχή οποιουδήποτε αποδεικτικού στοιχείου, εκτός του «αντεπακτού όρκου» (*giuramento decisorio*), ακόμα και πέραν των ορίων που θέτει ο αστικός κώδικας. Η εξουσία αυτή δεν μπορεί να ασκηθεί για την απόδειξη πραγματικών περιστατικών που δεν προβλήθηκαν από τους διαδίκους εντός των προβλεπόμενων από τον νόμο προθεσμιών. Σε περίπτωση που γίνει δεκτή η αυτεπάγγελτη απόδειξη, οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία περί του αντιθέτου.

Για τις υποθέσεις που αφορούν πρόσωπα, ανηλίκους και οικογένειες, το άρθρο 473-bis παράγραφος 2 προβλέπει ότι το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη διεξαγωγή αποδείξεων εκτός των ορίων του παραδεκτού σύμφωνα με τον αστικό κώδικα, σύμφωνα με την αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης και το δικαίωμα απόδειξης του αντιθέτου. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει έρευνες περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ άλλων μέσω της αστυνομίας.

2.2 Ποιες είναι οι ενέργειες μετά την έγκριση της αίτησης διαδίκου σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων;

Εάν ένας διάδικος ζητήσει τη διεξαγωγή αποδείξεων για τα πραγματικά περιστατικά, ο αντίδικος έχει τη δυνατότητα να ζητήσει τη διεξαγωγή αποδείξεων περί του αντιθέτου, υπό την προϋπόθεση ότι οι ισχυρισμοί έχουν υποβληθεί εντός των προβλεπόμενων από τον νόμο προθεσμιών. Το δικαστήριο κάνει δεκτές αμφότερες τις αιτήσεις εάν έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι τα πραγματικά περιστατικά που υποβάλλονται είναι σημαντικά για τον σκοπό της έκδοσης της απόφασής του.

Εφόσον το δικαστήριο κάνει δεκτή τη διεξαγωγή αποδείξεων, κινεί εν συνεχεία τη σχετική ακροαματική διαδικασία.

Η υπόθεση εκδικάζεται μετά τη διεξαγωγή αποδείξεων.

2.3 Σε ποιες περιπτώσεις μπορεί το δικαστήριο να απορρίψει αίτηση διαδίκου για συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων;

Το δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση για τη διεξαγωγή αποδείξεων όταν κρίνει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία είναι χωρίς αξία ή δεν είναι παραδεκτά βάσει του νόμου (για παράδειγμα, εάν υποβάλλεται απαίτηση σχετικά με σύμβαση βάσει μόνο μαρτυρικών καταθέσεων ενώ απαιτείται γραπτή απόδειξη από τον νόμο) ή όταν τα πραγματικά περιστατικά στα οποία αναφέρεται η αίτηση δεν είναι ουσιώδη για την έκδοση της δικαστικής απόφασης (για παράδειγμα, κατάθεση μαρτύρων για πραγματικό περιστατικό το οποίο δεν έχει σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς). Το δικαστήριο μπορεί επίσης να αποκλείσει επιπλέον αποδεικτικά στοιχεία για πραγματικά περιστατικά που είναι ήδη επαρκώς τεκμηριωμένα.

2.4 Ποια είναι τα διάφορα αποδεικτικά μέσα;

Στο ιταλικό δίκαιο γίνεται διάκριση μεταξύ έγγραφων και μη έγγραφων αποδείξεων.

Στις έγγραφες αποδείξεις περιλαμβάνονται τα εξής:

- δημόσια έγγραφα (άρθρα 2699 επ. του αστικού κώδικα)·
- ιδιωτικά έγγραφα (άρθρα 2702 επ. του αστικού κώδικα)·
- τηλεγραφήματα (άρθρα 2705 επ. του αστικού κώδικα)·
- ιδιωτικά αρχεία και καταγραφές (άρθρο 2707 του αστικού κώδικα)·
- λογιστικά βιβλία επιχειρήσεων (άρθρο 2709 του αστικού κώδικα)·
- αντίγραφα που έχουν αναπαραχθεί μηχανικά (άρθρο 2712 του αστικού κώδικα)·
- αντίγραφα εγγράφων και συμβάσεων (άρθρα 2714 επ. του αστικού κώδικα).

Στις μη έγγραφες αποδείξεις περιλαμβάνονται τα εξής:

- μαρτυρικές καταθέσεις (άρθρα 2721 επ. του αστικού κώδικα)·
- ομολογίες (άρθρα 2730 επ. του αστικού κώδικα)·
- ένορκες καταθέσεις (άρθρα 2736 επ. του αστικού κώδικα)·
- αυτοψία (άρθρα 258 επ. του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Υπάρχουν επίσης και οι εκθέσεις πραγματογνωμόνων, οι οποίες παρέχουν στο δικαστήριο τις τεχνικές γνώσεις που δεν κατέχει το ίδιο.

2.5 Ποιες είναι οι μέθοδοι συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων από την κατάθεση μαρτύρων και σε τι διαφέρουν από τη συγκέντρωση αποδείξεων που προέρχονται από πραγματογνώμονα; Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν την υποβολή γραπτών αποδεικτικών στοιχείων και

εκθέσεων/γνωμοδοτήσεων πραγματογνωμόνων ;

Η κατάθεση μαρτύρων γίνεται δεκτή από το δικαστήριο (άρθρο 245 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)· η απόφαση του δικαστηρίου απαιτεί από τον μάρτυρα να εμφανιστεί ενώπιον του δικαστηρίου επί ποινή μέτρων καταναγκασμού και χρηματική ποινή σε περίπτωση που δεν εμφανιστεί.

Το δικαστήριο ορίζει τον τόπο, τον χρόνο και τον τρόπο διεξαγωγής αποδείξεων. Κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου διαδίκου, ο δικαστικός επιμελητής επιδίδει την κλήτευση στον μάρτυρα. Ο μάρτυρας προβαίνει σε ανάγνωση δήλωσης με την οποία δεσμεύεται να πει την αλήθεια και στη συνέχεια απαντά στις ερωτήσεις που του θέτει ο δικαστής. Δεν επιτρέπεται η απευθείας εξέταση των μαρτύρων από τους διαδίκους.

Οι πραγματογνώμονες διορίζονται από το δικαστήριο, το οποίο τους θέτει ερωτήσεις και τους καλεί να εμφανιστούν στην ακροαματική διαδικασία και να δώσουν ένορκη κατάθεση. Πρόσφατα, καθιερώθηκε η δυνατότητα για τους πραγματογνώμονες να αποστέλλουν ψηφιακά υπογεγραμμένη ένορκη κατάθεση, αποφεύγοντας έτσι να παραστούν στην ακροαματική διαδικασία (άρθρο 193 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Κατά κανόνα, οι πραγματογνώμονες καταρτίζουν γραπτή έκθεση, αλλά το δικαστήριο μπορεί επίσης να τους διατάξει να παραστούν στο δικαστήριο και να δώσουν προφορική κατάθεση στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας (άρθρο 195 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Οι έγγραφες αποδείξεις αποτελούν μέρος της διαδικασίας αμέσως μετά την ενσωμάτωσή τους στον φάκελο του διαδίκου, κατά τον χρόνο της πρώτης εκδίκασης ή σε μεταγενέστερο στάδιο, με την επιφύλαξη των προθεσμιών που ορίζονται από τον νόμο.

2.6 Υπάρχουν αποδεικτικά μέσα με μεγαλύτερη αποδεικτική αξία από τα άλλα;

Στην Ιταλία γίνεται διάκριση μεταξύ αποδεικτικών στοιχείων που μπορούν να αξιολογηθούν ελεύθερα από το δικαστήριο και νομικών αποδεικτικών στοιχείων. Τα νομικά αποδεικτικά στοιχεία υπερισχύουν έναντι κάθε άλλου αποδεικτικού στοιχείου. Τα νομικά αποδεικτικά στοιχεία περιλαμβάνουν τα δημόσια έγγραφα, τις ένορκες καταθέσεις και τις ομολογίες.

Τα δημόσια έγγραφα (άρθρα 2699 επ. του αστικού κώδικα) είναι έγγραφα τα οποία συντάσσονται, τηρουμένων των απαιτούμενων διατυπώσεων, από συμβολαιογράφο (notaio) ή άλλο δημόσιο λειτουργό που είναι εξουσιοδοτημένος να επικυρώνει τον δημόσιο χαρακτήρα των εγγράφων στον τόπο κατάρτισής τους. Τα δημόσια έγγραφα έχουν πλήρη αποδεικτική ισχύ, εκτός εάν αποδειχθεί ότι είναι πλαστά. Πλην της αμφισβήτησης αυτής, συνιστούν απόλυτη και ανεπιφύλακτη απόδειξη των πραγματικών περιστατικών τα οποία ο δημόσιος λειτουργός πιστοποιεί ότι πραγματοποίησε προσωπικά ή τα οποία έλαβαν χώρα παρουσία του. Ωστόσο, η ακρίβεια των δηλώσεων των διαδίκων σε δημόσια έγγραφα εκτιμάται ελεύθερα από το δικαστήριο (δηλαδή δεν μπορεί να αποδειχθεί με άλλα αποδεικτικά στοιχεία ότι η δήλωση δεν έγινε, αλλά μπορεί να αποδειχθεί ότι το περιεχόμενό της είναι ψευδές).

1. Ομολογία (άρθρο 2730 του αστικού κώδικα) είναι η δήλωση ενός διαδίκου που βεβαιώνει την αλήθεια γεγονότων που είναι δυσμενή για τον ίδιο και υπέρ του αντιδίκου.

Όρκος (άρθρο 2736 του αστικού κώδικα) είναι η ένορκη κατάθεση του διαδίκου σχετικά με την αλήθεια ενός γεγονότος. Μπορεί να παρασχεθεί κατόπιν αιτήματος του αντιδίκου για να επηρεάσει μια απόφαση ή κατόπιν αιτήματος του δικαστηρίου, όταν ένα πραγματικό περιστατικό έχει αποδειχθεί μόνο εν μέρει ή όταν η οικονομική αξία ενός πράγματος δεν μπορεί να προσδιοριστεί διαφορετικά. Στην πράξη, χρησιμοποιείται πολύ σπάνια.

2. Επιπλέον, τα αμάχητα τεκμήρια (presunzioni iuris et de iure) (άρθρο 2727 του αστικού κώδικα) είναι ακόμα πιο αποτελεσματικά, δεδομένου ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται προς αντίκρουση δεν είναι παραδεκτά.

2.7 Είναι υποχρεωτική η χρήση συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων για την απόδειξη ορισμένων πραγματικών περιστατικών;

Ο νόμος επιβάλλει την υποχρέωση απόδειξης ορισμένων πραγματικών περιστατικών μόνο με συγκεκριμένες μορφές αποδεικτικών στοιχείων, σε ορισμένες περιπτώσεις μέσω δημόσιων εγγράφων, ενώ σε άλλες μέσω δημόσιων ή ιδιωτικών εγγράφων.

2.8 Οι μάρτυρες υποχρεούνται από το νόμο να καταθέσουν;

Οι μάρτυρες υποχρεούνται να καταθέσουν, με ποινικές συνέπειες σε περίπτωση άρνησης, ψευδομαρτυρίας ή απόκρυψης στοιχείων (άρθρο 372 του ποινικού κώδικα), εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Ορισμένα πρόσωπα απαλλάσσονται από την υποχρέωση κατάθεσης και έχουν τη δυνατότητα να μην καταθέσουν.

2.9 Σε ποιες περιπτώσεις οι μάρτυρες μπορούν να αρνηθούν να καταθέσουν;

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον κώδικα ποινικής δικονομίας, και στις οποίες παραπέμπει ο κώδικας πολιτικής δικονομίας: πρόκειται για περιπτώσεις που αφορούν πρόσωπα τα οποία μπορούν να αρνηθούν να καταθέσουν επειδή δεσμεύονται από την τήρηση επαγγελματικού, υπηρεσιακού ή κρατικού απορρήτου.

2.10 Μπορεί ένα πρόσωπο που αρνείται τη μαρτυρία να υποστεί κυρώσεις ή να εξαναγκασθεί να καταθέσει;

Δυνάμει του άρθρου 256 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, μάρτυρας ο οποίος παρίσταται στο δικαστήριο αλλά αρνείται να καταθέσει χωρίς δέουσα αιτιολόγηση, ή για τον οποίο υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ψευδομαρτυρίας ή απόκρυψης στοιχείων, καταγγέλλεται από το δικαστήριο στον εισαγγελέα, με τη διαβίβαση αντιγράφου των πρακτικών της ακροαματικής διαδικασίας.

Επιπλέον, εάν ο μάρτυρας δεν εμφανιστεί, το άρθρο 255 του κώδικα πολιτικής δικονομίας εξουσιοδοτεί το δικαστήριο να διατάξει τη βίαιη προσαγωγή του μάρτυρα στο δικαστήριο από την αστυνομία και να επιβάλει πρόστιμο.

2.11 Υπάρχουν πρόσωπα τα οποία δεν επιτρέπεται να εξετάζονται ως μάρτυρες;

Πρόσωπα που έχουν προσωπικό συμφέρον από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης δεν μπορούν να δώσουν κατάθεση, ακόμα κι αν δεν έχουν συμμετάσχει επισήμως στη διαδικασία ως διάδικοι (άρθρο 246 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

2.12 Ποιος είναι ο ρόλος του δικαστή και των διαδίκων κατά την εξέταση μάρτυρα; Υπό ποιους όρους μπορεί ένας μάρτυρας να εξεταστεί με τηλεδιάσκεψη ή άλλα τεχνικά μέσα;

Ο δικαστής εξετάζει τον μάρτυρα θέτοντάς του απευθείας ερωτήσεις σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά τα οποία έχουν κριθεί συναφή προς τη διαδικασία, καθώς και τυχόν άλλες ερωτήσεις που αφορούν τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά και έχουν ζητηθεί από τους δικηγόρους των διαδίκων κατά τη διάρκεια της εξέτασης.

Η εξέταση με τηλεδιάσκεψη δεν αποκλείεται, παρότι δεν προβλέπεται ρητώς από τον κώδικα πολιτικής δικονομίας. Το άρθρο 202 του κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι, όταν ο δικαστής που διεξάγει την αποδεικτική διαδικασία διατάσσει τη διεξαγωγή αποδείξεων, «καθορίζει τον χρόνο, τον τόπο και τα μέσα διεξαγωγής» των εν λόγω αποδείξεων.

Προσφάτως εισήχθη στο ιταλικό δίκαιο η δυνατότητα διεξαγωγής ακροαματικών διαδικασιών μέσω εξ αποστάσεως οπτικοακουστικών συνδέσεων υπό ορισμένες προϋποθέσεις (άρθρο 127-bis του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Στη διαδικασία ενώπιον των ιταλικών πολιτικών δικαστηρίων, ο δικαστής μπορεί να διατάξει ακροαματική διαδικασία μέσω εξ αποστάσεως οπτικοακουστικών συνδέσεων, στην οποία παρίστανται μόνο ο συνήγορος υπεράσπισης, οι διάδικοι, η εισαγγελία και τα επικουρικά μέλη του δικαστηρίου. Ωστόσο, εάν πρόκειται να εξεταστούν μάρτυρες, είναι υποχρεωτικό να εμφανιστούν αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστηρίου.

Σε αλλοδαπές διαδικασίες, όταν το αλλοδαπό δικαστήριο έχει εξουσιοδοτηθεί να διεξάγει αποδείξεις απευθείας, το δικαστήριο αυτό μπορεί να εξετάσει μάρτυρα με βιντεοδιάσκεψη, εφόσον αυτό προβλέπεται από το δικονομικό δίκαιο του εν λόγω δικαστηρίου. Σε περίπτωση διεξαγωγής αποδείξεων από ιταλικό δικαστήριο, ο μάρτυρας πρέπει να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστηρίου, δεδομένου ότι το ιταλικό δίκαιο δεν επιτρέπει την κατάθεση μέσω βιντεοδιάσκεψης. Εάν του επιτραπεί, το αιτούν αλλοδαπό δικαστήριο μπορεί να παραστεί στη διεξαγωγή αποδείξεων, μεταξύ άλλων μέσω βιντεοδιάσκεψης.

3 Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων

3.1 Στις περιπτώσεις που τα αποδεικτικά στοιχεία δεν έχουν συγκεντρωθεί με νόμιμο τρόπο από διάδικο, μπορεί να τα χρησιμοποιήσει το δικαστήριο για την έκδοση της απόφασής του;

Το δικαστήριο δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν αποδεικτικά στοιχεία τα οποία δεν έχουν υποβληθεί και δεν έχουν γίνει δεκτά επισήμως.

Στις διαδικασίες ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, τα έγγραφα που έχουν αποκτηθεί παράνομα γίνονται συνήθως δεκτά, εκτός εάν υπάρχουν νομικές διατάξεις που προβλέπουν διαφορετικά. Η ποινική ευθύνη του διαδίκου που διέπραξε το αδίκημα απόκτησης του εγγράφου εξακολουθεί να ισχύει.

3.2 Γίνονται δεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία οι μαρτυρίες των διαδίκων;

Τυχόν δηλώσεις που υποβάλλονται από έναν διάδικο και είναι ευνοϊκές για τον ίδιο δεν λογίζονται ως αποδεικτικά στοιχεία. Ωστόσο, ομολογία (το οποίο σημαίνει ότι έχει αρνητικό εννοιολογικό περιεχόμενο) στην οποία προέβη ο διάδικος κατά τη διάρκεια επίσημης εξέτασης λαμβάνεται υπόψη ως αρνητικό αποδεικτικό στοιχείο εις βάρος του. Οι δηλώσεις που είναι δυσμενείς για τον διάδικο που τις υπέβαλε είναι επίσης σημαντικές όταν πραγματοποιούνται εκτός της διαδικασίας, όπως σε επιστολή.

4 Έχει ορίσει το εν λόγω κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων, άλλες αρχές που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις δυνάμει του κανονισμού; Εάν ναι, στο πλαίσιο ποιων διαδικασιών είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων; Μπορούν μόνο να ζητήσουν τη διεξαγωγή αποδείξεων ή και να συνδράμουν στη διεξαγωγή αποδείξεων βάσει παραγγελίας από άλλο κράτος μέλος; Βλ. επίσης γνωστοποίηση βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων

Η Ιταλία δεν αναγνωρίζει καμία άλλη αρχή εκτός του δικαστηρίου.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 05/01/2026

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα